

Social-, Bolig- og Indenrigsministeriet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til p-handicap@sm.dk

27. marts 2024

Høringsvar vedrørende lovforslag om lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, lov om opkrævning af underholdsbidrag og forskellige andre love (Ændringer af reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten og om forældelse af underholdsbidrag m.v.)

Ministeriets sagsnr.: 2023 – 9117

Socialt Lederforum takker for det modtagne udkast til ovenstående lovforslag. Vi har følgende indledende kommentarer:

Lovforslaget består af tre dele. **Vi har valgt at holde os til at kommentere del 1:**

- **1. Del indeholder ændringer i servicelovens regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne.**
- 2. Del vedrører ændringer i voksenansvarslovens regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for anbragte børn og unge.
- 3. Del vedrører ændring af bidragsopkrævningsloven med henblik på at undgå, at krav på underholdsbidrag under opkrævning eller inddrivelse forældes.

Socialt Lederforum har følgende overordnede kommentarer til lovforslaget vedrørende **ændringer i servicelovens regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne:**

Hos Socialt Lederforum har vi set frem til en revidering og en præcisering af lovgivningen på området, således at den i højere grad matcher de problemstillinger, der er i arbejdet med

målgruppen og ikke mindst nedbringer noget af det registreringsbureaukrati, der i mange henseender har været meget tidskrævende og formålsløst. Dette hilser vi i høj grad velkommen.

Når muligheden har været til stede har vi bidraget med input til ministeriet – ligesom vi har været en del af flere lovforberedende workshops. På den måde har der været et konstruktivt og fremadrettet samspil mellem praksisfeltet og ministeriet. Vi har haft en fornemmelse af, at der er blevet lyttet til os undervejs i processen – og vi finder det positivt, at vi direkte kan se, at der er blevet lyttet til vores anbefalinger og erfaringer.

I det nye forslag udvides beføjelserne til magtanvendelser betydeligt. I den forbindelse er det vigtigt for os at understrege, at anvendelse af magt fortsat bør være en sidste udvej og kun anvendes, når alle andre alternativer er udtømt. Pædagogiske handlemuligheder, der er baseret på den rette tilgang, faglig viden og tilstrækkelige ressourcer, bør prioriteres for at støtte og styrke den enkeltes udvikling og trivsel.

Indledende præmis:

Det er vigtigt for os at understrege, at lederen på det enkelte tilbud er 'kommunalbestyrelsens forlængede arm, øjne og ører'. Ligesom det er vigtigt for os at understrege, at den ledelsesmæssige vurdering er vigtig.

Vi vil anbefale, at ministeriet løbende gør brug af den ekspertise, vi er i besiddelse af på såvel praksis- som ledelsesområdet. Vi kan netop illustrere dilemmaer og tvivlsituationer fra flere sider.

Gennemgang af de enkelte punkter:

Registrering, indberetning og orientering m.v. (2.2):

Fra Socialt Lederforum kan vi som udgangspunkt tilslutte os de fremsendte forslag i punkt 2.2. Det er vigtigt for os at understrege, at lederen på det enkelte tilbud er 'kommunalbestyrelsens forlængede arm, øjne og ører'. Ligesom det er vigtigt for os at understrege, at den ledelsesmæssige vurdering er vigtig.

Vi vil anbefale, at ministeriet løbende gør brug af den ekspertise, vi er i besiddelse af på såvel praksis- som ledelsesområdet. Vi kan netop illustrere dilemmaer og tvivlsituationer fra flere sider.

Tryghedsskabende velfærdsteknologi (2.3):

Fra Socialt Lederforum kan vi som udgangspunkt tilslutte os de fremsendte forslag i punkt 2.3. Det er vigtigt for os at understrege, at lederen på det enkelte tilbud er 'kommunalbestyrelsens forlængede arm, øjne og ører'. Ligesom det er vigtigt for os at understrege, at den ledelsesmæssige vurdering er vigtig.

Vi vil anbefale, at ministeriet løbende gør brug af den ekspertise, vi er i besiddelse af på såvel praksis- som ledelsesområdet. Vi kan netop illustrere dilemmaer og tvivlsituationer fra flere sider.

Særlige dørbnere (2.4):

Fra Socialt Lederforum kan vi som udgangspunkt tilslutte os de fremsendte forslag i punkt 2.4. Det er vigtigt for os at understrege, at lederen på det enkelte tilbud er 'kommunalbestyrelsens forlængede arm, øjne og ører'. Ligesom det er vigtigt for os at understrege, at den ledelsesmæssige vurdering er vigtig.

Vi vil anbefale, at ministeriet løbende gør brug af den ekspertise, vi er i besiddelse af på såvel praksis- som ledelsesområdet. Vi kan netop illustrere dilemmaer og tvivlsituationer fra flere sider.

Udvidelse af anvendelsesområdet for stofselser (2.5):

Fra Socialt Lederforum kan vi som udgangspunkt tilslutte os de fremsendte forslag i punkt 2.5. Det er vigtigt for os at understrege, at lederen på det enkelte tilbud er 'kommunalbestyrelsens forlængede arm, øjne og ører'. Ligesom det er vigtigt for os at understrege, at den ledelsesmæssige vurdering er vigtig.

Vi vil anbefale, at ministeriet løbende gør brug af den ekspertise, vi er i besiddelse af på såvel praksis- som ledelsesområdet. Vi kan netop illustrere dilemmaer og tvivlsituationer fra flere sider.

Vi har tidlige været i konstruktiv dialog med ministeriet vedrørende brugen af stofselser. Ligesom vi har været en del af de lovforberedende workshops i ministeriet.

Vi har primært anført vores frustrationer i forhold til gentagen dokumentation og gentagne ansøgninger i forhold til anvendelsen af stofselser. På mange af de tilbud, der er medlemmer hos Socialt Lederforum anvendes stofselser dagligt i arbejdet med borgerne. Simpelthen for at muliggøre, at borgeren kan sidde op/holde sig oprejst/trække vejret/undgå at synke sammen/undgå at falde ud af kørestol eller lignende. I den forbindelse har vi konkret foreslået, at stofselser blev underlagt sundhedsloven frem for serviceloven.

Optagelse i botilbud uden samtykke (2.6):

Fra Socialt Lederforum kan vi som udgangspunkt tilslutte os de fremsendte forslag i punkt 2.6. Det er vigtigt for os at understrege, at lederen på det enkelte tilbud er 'kommunalbestyrelsens forlængede arm, øjne og ører'. Ligesom det er vigtigt for os at understrege, at den ledelsesmæssige vurdering er vigtig.

Vi vil anbefale, at ministeriet løbende gør brug af den ekspertise, vi er i besiddelse af på såvel praksis- som ledelsesområdet. Vi kan netop illustrere dilemmaer og tvivlsituationer fra flere sider.

Med disse foreslåede lovændringer rykker vi os til en position hvor vi i højere grad tager 'hensynet til andre borgere' med i overvejelser og eventuel afgørelse. Det er en markant ændring. Men i den sammenhæng finder vi det relevant at nævne, at netop det udsigtsløse i at være vidner til at

borgere, der trives meget dårligt sammen, men er påtvunget hinandens selskab har været gældende praksis.

Jeg plejer selv at sige det på denne måde:

Hvis du er udviklingshæmmet og ender på et bosted, hvor din nabo hver dag forsøger at kvæle dig, så er udsigten til et liv med evig konflikt og angst mange, mange gange større end udsigten til at en af jer kommer til at flytte. Hvis du er rigtig heldig, bliver der sat en støttepædagog på. Det er de forhold, vi byder en særlig udsat (og sart) gruppe mennesker, som vi som samfund har bestemt skal bo sammen.

Aflåsning (2.7):

Om at låse borgere inde (2.7.1):

Serviceovens regler giver i dag ikke mulighed for at låse beboere inde i deres egen bolig. Der findes regler om at aflåse botilbuddets yderdøre, forudsat at der er risiko for at beboere vil forlade botilbuddet – og dermed udsætte sig selv eller andre for fare.

Der er ingen tvivl om, at dette forslag udgør et betydeligt indgreb i den enkelte borgers ret til personlig frihed. Der er heller ingen tvivl om, at der vil være tale om et markant brud med kendt praksis, hvis denne lov indføres.

Alene af den grund skal der allerede indledningsvis hejses et rødt advarselsflag. Udover at der er tale om en ny og kontroversiel praksis, så KAN der også være risiko for en potentiel "glidebaneeffekt" i forhold til den enkelte borgers retssikkerhed, og i forhold til jura, etik, menneskesyn og anstændighed.

Udover at dette magtindgreb vil udfordre grundlovssikrede rettigheder, vil der være en potentiel risiko for en meget negativ påvirkning af den enkelte borgers trivsel og udvikling. Borgere der er i målgruppen for dette tiltag, lider ofte af angst – og det kan forværre denne tilstand at låse dem inde.

Udover at det er essentielt at sikre, at personalet, der arbejder med denne målgruppe er uddannet til opgaven er det vigtigt, at Socialtilsynet klædes på til at kunne vurdere opgavevaretagelsen, og at et kommende Socialfagligt nævn også får de nødvendige kompetencer – herunder et indgående kendskab til praksis.

Så det røde advarselsflag hejser vi også for at understrege, at indgreb af denne karakter aldrig må finde sted som en erstatning for gennemarbejdet pædagogisk intervention – eller som et økonomisk tiltag (læs: besparelse).

Man bør måske spørge sig selv, præcis hvilke borgere det er, at dette forslag retter sig imod? Hvis målgruppen er så lille, som den vurderes til at være i kommentarerne, så er spørgsmålet om ikke disse ekstraordinære problematikker kunne løses på andre måder (læs: ved ekstraordinære pædagogiske indsatser).

HVIS loven gennemføres, så vil anbefalingen fra Socialt Lederforum være, at man genovervejer den maksimale grænse på 10 timer på et døgn. Det er meget lang tid. Det er en stor del af et døgn.

Låsning og sikring af døre til fælles opholdsrum (2.7.2):

Fra Socialt Lederforum kan vi som udgangspunkt tilslutte os de fremsendte forslag i punkt 2.7.2. Det er vigtigt for os at understrege, at lederen på det enkelte tilbud er 'kommunalbestyrelsens forlængede arm, øjne og ører'. Ligesom det er vigtigt for os at understrege, at den ledelsesmæssige vurdering er vigtig.

Vi vil anbefale, at ministeriet løbende gør brug af den ekspertise, vi er i besiddelse af på såvel praksis- som ledelsesområdet. Vi kan netop illustrere dilemmaer og tvivlsituationer fra flere sider.

Låsning af døre og sikring af døre til fælles opholdsrum mener vi bør registreres. Der er brug for yderligere tydeliggørelse og præcisering, hvis dette forslag gennemføres.

Aflåsning og sikring af døre til servicearealer og fælleskøkkener (2.7.3):

Fra Socialt Lederforum kan vi som udgangspunkt tilslutte os de fremsendte forslag i punkt 2.7.3. Det er vigtigt for os at understrege, at lederen på det enkelte tilbud er 'kommunalbestyrelsens forlængede arm, øjne og ører'. Ligesom det er vigtigt for os at understrege, at den ledelsesmæssige vurdering er vigtig.

Vi vil anbefale, at ministeriet løbende gør brug af den ekspertise, vi er i besiddelse af på såvel praksis- som ledelsesområdet. Vi kan netop illustrere dilemmaer og tvivlsituationer fra flere sider.

Låsning og sikring af låger m.v. fra et bo- eller dagtilbuds udeareal (2.7.4):

Fra Socialt Lederforum kan vi som udgangspunkt tilslutte os de fremsendte forslag i punkt 2.7.4. Det er vigtigt for os at understrege, at lederen på det enkelte tilbud er 'kommunalbestyrelsens forlængede arm, øjne og ører'. Ligesom det er vigtigt for os at understrege, at den ledelsesmæssige vurdering er vigtig.

Vi vil anbefale, at ministeriet løbende gør brug af den ekspertise, vi er i besiddelse af på såvel praksis- som ledelsesområdet. Vi kan netop illustrere dilemmaer og tvivlsituationer fra flere sider.

Låsning og sikring af skabe m.v. i bolig (2.7.5):

Fra Socialt Lederforum kan vi som udgangspunkt tilslutte os de fremsendte forslag i punkt 2.7.5. Det er vigtigt for os at understrege, at lederen på det enkelte tilbud er 'kommunalbestyrelsens forlængede arm, øjne og ører'. Ligesom det er vigtigt for os at understrege, at den ledelsesmæssige vurdering er vigtig.

Vi vil anbefale, at ministeriet løbende gør brug af den ekspertise, vi er i besiddelse af på såvel praksis- som ledelsesområdet. Vi kan netop illustrere dilemmaer og tvivlsituationer fra flere sider.

Som tidlige nævnt, er vi hos Socialt Lederforum fortalere for at der lovgivningsmæssigt gives plads til udfoldelsen af det lederskøn og den ledelsesmæssige fingerspidsfornemmelse der i forvejen er et nødvendigt omdrejningspunkt på det enkelte bo- eller dagtilbud. Vi går ind for, at det skal være muligt at låse skabe, når det giver mening i den store sammenhæng.

Generel lovgivning kan noget i forhold til at yde omsorg for den enkelte borger. Men kun til en vis grænse. Alle borgere har ret til at blive set og vurderet op imod den gældende lovgivning. Alle borgere er forskellige.

Derfor er den lokale pædagogiske fornemmelse af den enkelte og det lokale ledelsesskøn vigtigt! Naturligvis ledsaget af en indiskutabel forpligtelse til at give gode begrundelser og argumenter på enkelte individuelle løsninger.

Vi plæderer alene for at få lov til at støtte den enkelte borger bedst muligt.

Fremadrettet gælder det om at lovgive og at skabe en praksis, der ikke lægger op til at der skal bruges krudt på at "komme omkring" de gældende regler.

Jeg har tidligere beskrevet en sådan praksis overfor ministre, kontorchefer og overfor departementet i det hele taget. Det vil jeg ikke bruge mere plads på her. Men jeg vil meget gerne understrege, at jeg og andre ledere fra Socialt Lederforum altid gerne stiller op og fortæller – også om den side af praksis.

Åbning af aflåst eller på anden vis sikret yderdør til en bolig i et botilbud (2.8):

Fra Socialt Lederforum kan vi som udgangspunkt tilslutte os de fremsendte forslag i punkt 2.8. Det er vigtigt for os at understrege, at lederen på det enkelte tilbud er 'kommunalbestyrelsens forlængede arm, øjne og ører'. Ligesom det er vigtigt for os at understrege, at den ledelsesmæssige vurdering er vigtig.

Vi vil anbefale, at ministeriet løbende gør brug af den ekspertise, vi er i besiddelse af på såvel praksis- som ledelsesområdet. Vi kan netop illustrere dilemmaer og tvivlsituationer fra flere sider.

Oprettelse af Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse overfor Borgere med Handicap

(Herefter omtalt som: Det Socialfaglige Nævn (2.9):

Hos Socialt Lederforum anser vi oprettelsen af Det Socialfaglige Nævn for at være en god ide. Det er vigtigt, når man bevæger sig nye steder hen rent lovgivningsmæssigt, at der er en velfungerende instans, der kan forholde sig til konkrete problemstillinger og agere som en fælles central myndighed.

Helt konkret vil vi foreslå, at nævnet suppleres med en ekspert fra praksisfeltet. Det ville være oplagt at bruge Socialt Lederforum i denne forbindelse. Udover at vi er specialister i forhold til udøvelsen af praksis, så er lederne i Socialt Lederforum i forvejen dem, der dygtig og loyalt foretager den indledende vurdering i forhold til al anvendelse af magt på bosteder og dagtilbud. Vi er således vant til simultant at dilemmabehandle lovgivning, pædagogik, myndighed, ledelse, fysiske rammer og etik.

Det vil være en skam allerede i opstartsfasen at få skabt en ny enhed, der ikke besidder alle nødvendige færdigheder. Og dermed ikke formår at agere i takt med indkomne sager.

Konfliktafværgelse, fastholdelse og husorden (2.10):

Fra Socialt Lederforum kan vi som udgangspunkt tilslutte os de fremsendte forslag i punkt 2.10. Dette gælder Konfliktafværgelse (2.10.1), Fastholdelse m.v. ved meget grænseoverskridende eller konfliktskabende adfærd (2.10.2) samt Husorden (2.10.3).

Det er vigtigt for os at understrege, at lederen på det enkelte tilbud er 'kommunalbestyrelsens forlængede arm, øjne og ører'. Ligesom det er vigtigt for os at understrege, at den ledelsesmæssige vurdering er vigtig.

Vi vil anbefale, at ministeriet løbende gør brug af den ekspertise, vi er i besiddelse af på såvel praksis- som ledelsesområdet. Vi kan netop illustrere dilemmaer og tvivlsituationer fra flere sider.

Så mange var ordene i denne omgang.

Vi uddyber, underbygger og forklarer naturligvis meget gerne, hvis der bliver behov for det!

Med venlig hilsen
Bo Møllerup

Direktør Socialt Lederforum

Mobil: 4045 6242

Email: bomo@socialtlederforum.dk